

ETTEKANDESEMINAR „SIURU KEVAD. MARIE UNDER 130”

27. märtsil tähistas Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus seminariga eesti ühe armastatuima luuletaja Marie Underi 130. sünniaastapäeva. Seminarisarja „Siuru kevad” on peetud märgilise rühmituse liikmete ümmarguste tähtpäevade puhul, viimati Friedebert Tuglase 125. ja Johannes Semperi 120. juubeli ajal. Seminari toimumispaik, Marie Underi, Artur Adsoni ning Friedebert ja Elo Tuglase endine kodu Nõmmel Väikese Illimari tänaval, praegune UTKK muuseumiosakond, võikski omamoodi olla kunagise Pika tänav Siuru torni teine korrus – siin on elanud kolm siurulast ning sellega olnud mitmel viisil seotud ka mitmed teised rühmituse liikmed.

Päev algas Marie Underi mälestusnäituse avamisega Riigikogus, kus eksponeeriti väljapanekut Eesti Kirjandusmuuseumist pärit fotodest. Ka Tartus Oskar Lutsu majamuuseumis on märtsist maini avatud Underi tähtpäevale pühendatud näitus.

Seminari avas sissejuhatav ettekanne muuseumitöötaja vaatepunktist: Elle-Mari Talivee rääkis ettekandes „Väikese Illimari tänav Under” muuseumieksponaatide tähendusväljadest ja erinevatest lugudest, mis on seotud mõne esemega. Rutt Hinrikuse ettekande pealkiri „„Printsessil ei tohiks olla muresid”. Marie Underi päeviku probleeme” lähtus Artur Adsoni kirja pandud mõtisklusest. Underi päevik, mida säilitatakse Eesti Kultuuriloolises Arhiivis, on suuresti kirja pandud Adsoni poolt, nii on üheks küsimuseks ka see, kuivõrd on see poetessi isiklik, kuivõrd tema abikaasa kaudu väljendunud pihtimusvorm. Önne Kepp jätkas kahe eluteed jaganud luuletaja omavahelisi loomingulisi mõjusid vaagides. Ettekanne „Adson ja Under – loomingulised kokkukõlad ja poetiline

isikupära” tõi esile sarnast ja erinevat mõlema kirjaniku loomingus. Vastastikused mõjutused said alguse juba esikogudes: Underi „Sonetid” (1917) oli inspireeritud Adsonist ja kirjutatud temale, Adsoni „Henge palango” (1917) aluseks oli aga kiindumus Underi vastu ja see oli pühendusteos talle.

Pille-Riin Larm ja Krista Ojasaar vaatlesid kriitiliselt Marie Underi retseptsiooni alates poetessi esikkogust, ja tema kujunemist klassikuks. Ettekandjad osutasid sarnasustele Koidula müüdiga ja toonitasid ikka ja jälle poetessi arvustustes kõlanud võtmesõnu. Filmi-meis ja bibliofiil Vallo Kepp meenutas ettekandes „Tähelepanek Underi koridori kõla kohta Maasikamäel Stockholmis” 1994. aastasse jäänud külastust Underi ja Adsoni Rootsi-aastate koju, unistust kuulda luuletaja häält oma luulet lugemas ja soovi teha mängufilmi, kus peategelaseks oleks Artur Adson. Underi hääle lindistuste küsimus jäi esialgu vastuseta, arhiiviotsingute kaugusele: UTKK muuseumiosakonna arhiivis selline lint puudub.

Sirje Kiin Madisonist (USA) rääkis Skype'i vahendusel Marie Underi ühest peamisest inspiratsiooniallikast – loodusest. Ettekanne „Loodussümboolika Marie Underi luules” keskendus sellele, millised loodusnähtused olid Underi luules kesksed, missuguseid loodussümboleid ta kasutas ja kuidas need aja jookul muutusid.

Seminaripäeva lõpetas Jürgen Rooste, kes pani värsivormi oma tunded luuletaja vastu. Ühtlasi kõneles luuleettekanne „Underiga söngi- ja ängi serval” poetessi mälestuse säilitamisest tänapäeval.

ELLE-MARI TALIVEE